మా నాన్నగారికి హార్ట్ ఎటాక్ రాకపోతే కృష్ణమోహన్‌ని జీవితంలో కలుసుకొనే వాడిని కాదు. కృష్ణమోహన్‌ని కలుసుకోకపోతే పార్వతీశం అనే వ్యక్తి ఈ లోకంలో ఉన్నట్టే తెలిసేది కాదు.

పార్వతీశం ఈ సమాజం గుర్తుంచుకొని బ్రహ్మరథం పట్టాల్సిన మనిషేం కాదు. మహానుభావుడు అంతకన్నా కాదు. కాని సమాజంలో మంచితనానికో, దౌర్జన్యానికో బాధ్యత ఎక్కడ నుంచి ప్రారంభమవుతుందని ఆలోచిస్తే అది అలా పోయిపోయి పార్వతీశంలాంటి మామూలు మనిషి దగ్గర ఆగుతుంది. చక్కెర తియ్యదనానికి ఏ అణువుది గొప్పతనం అని చెప్పగలం ?

మా నాన్నగారు రూఢిగా పోతారని డాక్టర్లు పెదవి విరిచినప్పుడు, కింగ్‌జార్జి హాస్పిటల్ మెట్లమీద కూర్చుని మా తమ్ముళ్ళతో కలిసి నేనూ రహస్యంగా ఏడుస్తున్నప్పుడు, దూరంనుంచి కృష్ణమోహన్ కనిపెడుతున్నాడని మాకు తెలీదు.

"చదువుకొన్నవారు కనక చెప్పినా మీరర్థం చేసుకోగలరు. కాంప్లికేషన్స్ ఎక్కువయాయి. వయస్సు ఎక్కువే—సారీ బతకడం కష్టం" అని అందమయిన డాక్టర్ రూఢిగా తెగేసి చెప్పినప్పుడు దిక్కుమొహంతో వింటున్న నన్ను గమనించాడు కృష్ణమోహన్. వెనక నిలబడిన అయిదుగురు హౌస్‌సర్జన్స్‌లో అతనూ ఒకడు. ఆ విషయం తర్వాత చెప్పినా. అతన్ని జ్ఞాపకం తెచ్చుకోలేనంతటి సామాన్యుడు కృష్ణమోహన్. డాక్టరు కావాలన్న బలమైన కోరికతో, శరీరాన్ని బలహీనంగా నిలుపుకొన్న తెల్లటి మనిషి. మాట నూతిలోంచి వచ్చినట్టు. నవ్వితే ఊపిరి అందనంత బలహీనం. అది అతని స్వభావమనీ, అనారోగ్యం కాదనీ తర్వాత అర్థమయింది.

ఓ అర్ధరాత్రి నాన్నగారికి తగిలించిన కార్డియోగ్రామ్ పనిచెయ్యడం మానేస్తే రెస్ట్‌రూంలో కూర్చున్న హౌస్ సర్జన్స్‌మీద విరుచుకుపడ్డాను.

"ఎందుకండీ మమ్మల్ని చంపుతారు ? ఆ కార్డియోగ్రామ్ సరిగ్గా పని చెయ్యదు" అని ఒకాయన విసుక్కున్నాడు.

"లుక్ యంగ్ మాన్. మీ చేతులో చాలా విలువైన ప్రాణాన్ని పెట్టిన కారణానికి మేం నిస్సహాయంగా వున్నాం. మీకన్నా ఎక్కువ కోపం తెచ్చుకోవడం మాకూ చేతనవును. ఉపయోగించే యంత్రాలు పనిచెయ్యవని, వాటితో చచ్చిపోయే మనుషులు బతుకుతారని మీ రాశలు కల్పిస్తున్నారని తెలీదు. మీ ఒక్కరోజు విద్రాభంగం మాకు ఓ జీవితం విలువ"—యిలా ఏదో మాట్లాడే నా భుజంమీద

శ్రీ గొల్లపూడి మారుతీరావు

చెయ్యివేసి ఐసీసీలోకి లాక్కెళ్ళాడు కృష్ణమోహన్. ఓపికగా, ఎక్కువ మాట్లాడకుండా గంటన్నర నాన్నగారి పక్కన కూర్చున్నాడు. అతని ప్రతీ కదలికా- నాన్నగారికి ప్రాణం పోస్తున్నట్టు. ఆ క్షణంలో అతను ఆప్తమిత్రుడయినట్టు చూస్తున్నాను నేను. అదే-అదే మా ఇద్దరి స్నేహానికి ప్రారంభం.

అయితే, కష్టాల్లో గుర్తొచ్చే దేవుడినే అవలీలగా మరిచిపోయే జాతిలో పుటిన వాడిని. ఆ రెండు నెలలో నాకు మనస్థిమితాన్ని, ధైర్యాన్ని కల్పించిన మిత్రుడిని అతి సులువుగా మరిచిపోయాను. నా వ్యాపృతిలో, అభిరుచిలో, ఆలోచనల్లో ఏ విధంగానూ సామ్యం లేని వ్యక్తి కృష్ణమోహన్. కాని, ఆ రెండు నెలలూ అతని ప్రపంచంలోకి నేనూ వెళ్ళాను ఆసుపత్రి. మంచాలు, చికిత్స—యివే ఆలోచనలు. నాన్నగారు బాగుపడగానే నేను మా ఊరు వచ్చేశాను. రెండుసార్లు ఉత్తరం రాశాను. ఒకసారి హైదరాబాద్ వెళ్తున్నానని ఆయనకి ఉత్తరం వ్రాస్తే ఖమ్మం స్టేషన్‌లో నన్ను చూడడానికి నలుగురూ వచ్చారు. కృష్ణమోహన్ తండ్రి, తమ్ముడు, యిద్దరు చెల్లెళ్ళు. అతి ప్రశాంతమైన కుటుంబం. అందరూ శాంతంగా, చిరునవ్వుతో, నిండుగా పలకరిందారు నన్ను రెండు చేతులూ పట్టుకు పలకరించిన వృద్ధుని వెనక మనిషిని చూసి ఒక్క క్షణం తుళ్ళిపడ్డాను. ఆయన ఓ చిన్న సైజు కృష్ణమోహన్. అదే చిరునవ్వు. గొంతులో అదే బలహీనత. అదే మెత్తదనం. ఒక పెద్ద పొటంతో తాపేశ్వరం కాజాలు చేతులో పెట్టాడు నేను ఆశ్చర్యపడ్డాను. అంతకుమించి సిగ్గుపడ్డాను. నాకు జరిగిన ఉపకారం కృష్ణమోహన్ వల్ల. కాని, ఈ అయిదుగురూ నావల్ల తమకేదో ఉపకారం జరిగినట్టు కృతజ్ఞతాభావంతో కనిపించారు. అది వారి సౌహార్దం. ఆక పిల్లలు పెళ్ళికు వచ్చినవాళ్ళు. ఒకటి రెండు మాటలన్నారో లేదో గుర్తులేదు. ఓ సీసాతో మంచినీళ్ళు తెచ్చి నా సీటు దగ్గర పెటాడు కృష్ణమోహన్ తమ్ముడు. అతని పేరు పార్వతీశం. "ఈ మాటు ఎప్పుడు యిటు వెళ్ళినా రాయండి" అని రైలు కదులుతూంటే నా చెయ్యి పటుకున్నాడు.

మిత్రుల సాన్నిహిత్యం నాకు కొత్త కాదు. వాళ్ళ ఆదరణ, అభిమానమూ కొత్త కాదు. అదేదో నా హక్కులాగ అనుభవించడం ఒక్కొక్కప్పుడు నా అహంకారమేమో అనుకొంటాను. కృష్ణమోహన్‌ని మరిచిపోయిన నేను, ఆయన కుటుంబాన్నీ. ఆ కుటుంబంలో అందరి వెనక నిలబడి చిరునవ్వు నవ్విన పార్వతీశాన్ని అతి సులువుగా మరిచిపోయాను. తాపేశ్వరం కాజాలు గుర్తున్నాయి. రుచిగా వున్నాయి. ఎప్పుడయినా నాటి రుచి గుర్తొచ్చినప్పుడు ఎక్కువ కృష్ణమోహనే మనస్సులో కదిలేవాడు. ప్రస్తుతం కాన్పూరులో పనిచేస్తున్నాడట. కలిసే అవకాశం లేదు.

మూడున్నర సంవత్సరాల తర్వాత ఆఫీసు పనిమీద రెండు నెలలు త్రివేండ్రం వెళ్ళాల్సివచ్చింది. దక్షిణాదికి వెళ్ళడం చాలా తేలికయిన పని అనుకొంటూ ఆనందంగా బయలుదేరాను. రైలు వెళ్తూంటే దారి పొడుగునా పచ్చిక బయళ్ళూ, పొలాలూ, కొబ్బరితోటలూ, కాలవలూ- కళాకారుడు కుంచెతో గీసిన వర్ణచిత్రం లాగ వుంది కేరళ. మనస్సు ఆనందంతో

కదిలే రైళ్లోంచి కనిపించే చెట్లు

గొల్లపూడి మారుతీరావు

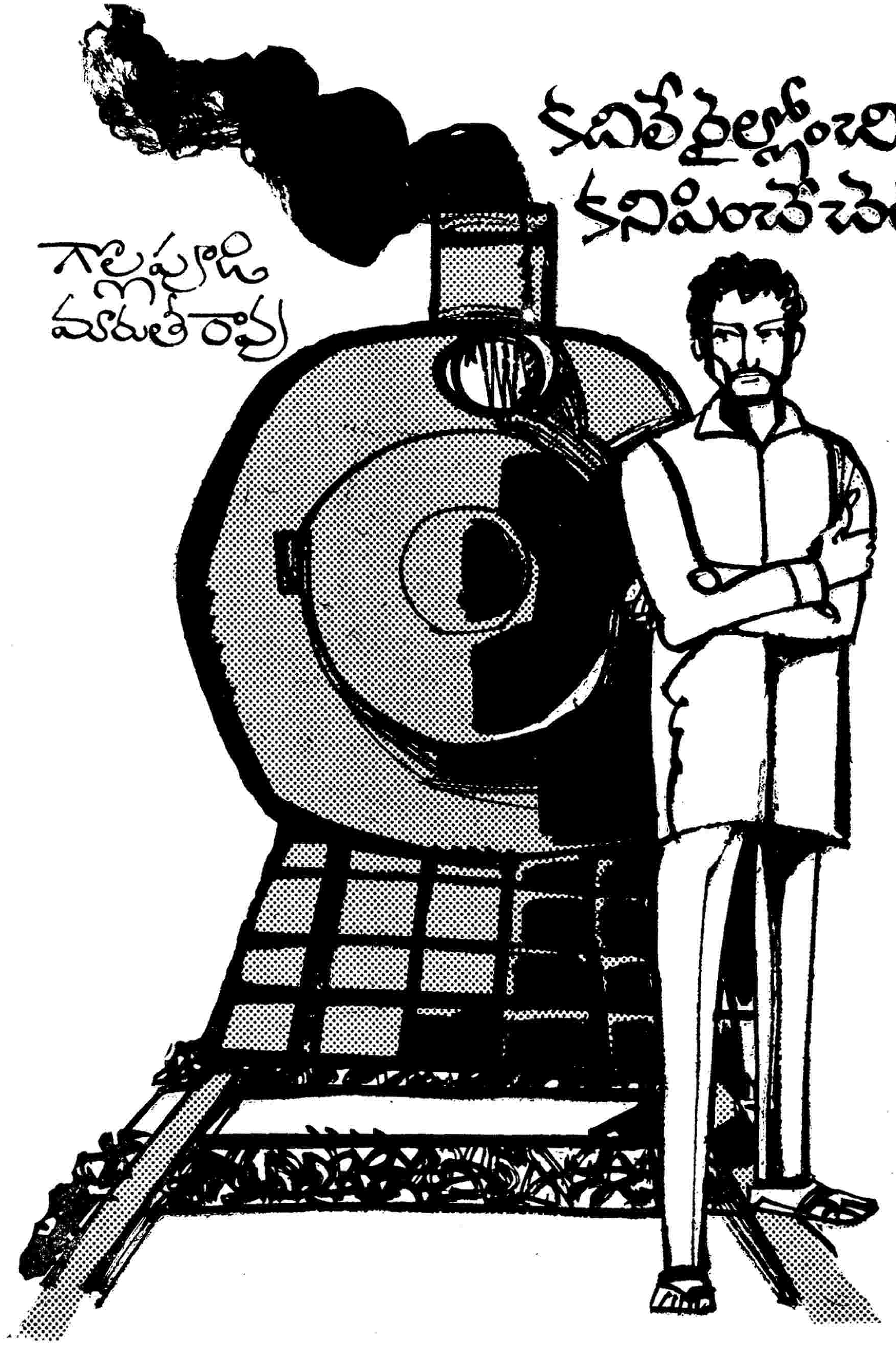

ఉరకలు వేసింది ఆ ఆనందం త్రివేండ్రంలో దిగిన రెండు గంటలు మిగల లేదు అక్కడ కొబ్బరినూనెతో వంటకాలు, ఉప్పుడు బియ్యం- కొయ్యముక్కల్లాగ గొంతుకి అడ్డుపడుతూ, వాటిని చూస్తేనే భయమేసింది. రెండు రోజులు తిన్నాక కడుపులో రైళ్ళు పరిగెత్తడం ప్రారంభించాయి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి. నీరసం. ఎవరో చెప్పారు- త్రివేండ్రం స్టేషను కాంటీనులో మామూలు బియ్యంతో వంటచేసి పెడతారని. వెళ్ళాను. కాస్త నయమే. మెల్లగా స్థిరపడ్డాను. ఓ వేడి

రోజులు గడిచేసరికి తిండి గురించి ఆలోచించకుండా రోజులుగడిపేస్థితికి వచ్చాను. చిన్న కొట్టంలాంటి ఓ హోటల్ గదిలో మకాం. ఆ గదికి పక్కన పెద్ద తిన్నెలాంటి బాత్‌రూం. ఏమైనా కేరళ వచ్చిన ఉత్సాహం చచ్చిపోవడానికి ఎక్కువ కాలం పట్టలేదు.

ఎవరూ పరిచయం లేని ఆ వూళ్ళో సాయంకాలం అలావూరంతాతిరిగి 8 గంటలకి హోటల్‌గది చేరడం అలవాటు ఆ రోజు అలా వచ్చేసరికి హోటల్ వసారాలో కూర్చుని వున్నాడు పార్వతీశం. ఒక్క క్షణం అతన్ని గుర్తుపట్టలేదు. ఆయన చిరునవ్వు చూడగానే కృష్ణమోహన్ గుర్తొచ్చాడు దురదృష్టం- పేరు గుర్తురాలేదు. తెలబోతూ చూశాను.

“నేను కృష్ణమోహన్ తమ్ముడినండి. మా మిత్రుడొకడు ఈ హోటలో దిగితే చూసిపోదామని వచ్చాను. ఈ బోర్డులో మీ పేరు చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. నేనిక్కడ వున్నట్టు మీకు తెలీదుకదా? కలుద్దామనిసాయంత్రంనుంచి కూర్చున్నాను”

ఇప్పుడు ఖమ్మం స్టేషను, తాపేశ్వరం కాజాలు గుర్తుకొచ్చాయి. యింకా పేరు గుర్తురాలేదు. అతను గ్రహించాడు. అర్థమయినట్టు ప్రశాంతంగా నవ్వాడు.

“పార్వతీశం సార్ ఖమ్మంలో మిమ్మల్ని కలిశాను. మీ గురించి పేపర్లో చూసూంటాను. మీరు మాకు పరిచయమని చెప్పుకుని యిక్కడ ప్రవాసాంధ్రుల్లో గర్వపడుతూంటాను” అన్నాడు.

అన్నిరోజులకి అక్కడ ఓ తెలుగు పక్షిని చూసినందుకు మనస్సు నిజంగా ఆనందపడింది. మరో గంటసేపు యిద్దరం మాట్లాడుకొన్నాం. క్రమంగా త్రివేంద్రంలో నా కష్టాలు, మరో 7 వారాల నా ప్రవాసం అన్నీ చెప్పాను. “అయ్యో! మీకు తెలీదా? యిక్కడ మరోగొప్ప హోటల్ వుంది. మిమ్మల్ని పువ్వుల్లోపెట్టి పూజించే హోటల్” అన్నాడు.

నేను బ్రహ్మానందపడిపోయాను. వెంటనే వెళ్దామని షర్టువేసుకు లేచాను. పార్వతీశం మాటల్లో చమత్కారం, చిన్న హాస్యం వున్నట్టు అప్పుడు గమనించాను ఆరోజు స్టేషన్లో అతని వ్యవహారం బొత్తిగా పట్టించుకోలేదు. అంతా రెండు నిమిషాల్లో రైలు కదిలిపోయింది. ఆ మాటా ఈ మాటా మాట్లాడుతూ ఓ యింటికి తీసుకొచ్చాడు.

“ఇదేమిటి!” అన్నాను.

“హోటల్‌సార్ కొత్త రకం హోటల్” అన్నాడు. ఇద్దరం రెండు పక్కలూ,

కవితల పెంపకం

అరిగిపోయిన అక్షరాలకు
సానపెడుతున్నా
మొద్దుబారిన పదాలకు
పదును పెడుతున్నా
మాటల మధ్యలోంచి
అక్షరాల సందుల్లోంచి నా ఆత్మ
ప్రవహిస్తోంది
మామూలు మాటలు విచిత్ర
సమ్మేళనంతో
నవ్య భావాలుగా కుసుమిస్తున్నాయి-
హైబర్నేషన్‌లో ముసుక్కుతున్న
చలిజంతువుల్లా
శబ్దాల్లో నిద్రిస్తున్న అర్థాలు
సీతాకోక చిలకలై ఒళ్ళు విరుచు
కుంటున్నాయి
ఆరుబయట అందరూ మొక్కలు
నాటితే
నేను కవితల్ని పెంచుతున్నా!

—శశికాంత్ శాతకర్ణి

మంచాలూ, దోమతెరలూ వేసుకు పడుకున్న ఆడవాళ్ళ బృందం మధ్య నుంచి మేడ మెట్లెక్కాం. తాళం తీసి దీపం వేశాడు. అప్పుడర్థమయింది. తీసుకు వచ్చింది అతని గదికని. నాక్కాస్త కోపం వచ్చింది. విసుగు కలిగింది.

“ఎందుకిక్కడికి తెచ్చారు?”

“అయ్యా- మనం ఆంధ్రులం భోజన ప్రియులం. కమ్మని భోజనం లేకపోతే మనం ఎంత విలవిలలాడుతామో నాకు తెలుసు. మంచం యిలా వసారాలో వేసాను. నిముషంలో సామీగ బియ్యం పడేస్తాను మీరు గటిగా ఊపిరి పీల్చేలోగా వడ్డించేస్తాను. మనదగ్గర గోంగూర చట్నీ, కంది పొడిరి, సామర్లకోట నెయ్యి వున్నాయి.” నోరూరింది. పాములాగ ఆ గదిలో అటూ, ఇటూ చకచకా తిరిగి అరగంటలో వంటకానిచ్చేశాడు. నాలుగు రోజుల తర్వాత, హాయిగా, సుష్టుగా భోజనం చేశాను. అప్పటికికాని అతని ఆతిథ్యంలో మహిమ అర్థం కాలేదు రాత్రి 11 1/2కి నాతో వచ్చి హోటల్‌దగ్గర దిగవిడిచివెళ్ళాడు.

మరునాడు సాయంకాలం ఆఫీసు వదిలిపెట్టక ముందే ఆఫీసుకి వచ్చాడు.

“త్వరగా తెమలండి సార్, యివాళ హోటల్‌గది ఖాళీ చేసిపోవాలి” అన్నాడు.

“ఎక్కడికి?” అన్నాను ఆశ్చర్యంగా.

“మనింటికి సార్”

“అయ్యయ్యో- మీకు శ్రమ.”

“అవును సార్ నాకు కాస్త శ్రమే అనుకోండికాని. ఆ గదిలో ఉండటం మీకు ఎక్కువ శ్రమ. సిమ్లాలో నేను హోటల్ కూడు తింటూంటే మీరు నన్ను చూస్తూ వదిలేస్తారా? వదిలెయ్యడం సంస్కారం అనిపించుకొంటుందా? పదండి. మీకు తెలీదు. ఇలా హోటల్లో మరి రెండు వారాలు భోజనం చేస్తే రక్త విరోచనాలు పట్టుకుంటాయి” అన్నాడు. నేను హడలిపోయాను. నిజానికి అంత దూర ప్రాంతంలో ఎవరో ఒకరి రక్షణ, సంరక్షణ కావాలనిపించింది. కాగా మనకి తెలిసిన మనిషి, తనంతట తను నా బాధ్యత నెత్తిమీద వేసుకుంటున్నాడు. మరో సందేహం లేకుండా అతని గదికి మారిపోయాను.

బ్రహ్మచారి యిల్లు రెండు గదులూ, వెనక చిన్న వంటగది. పక్కనే చెక్కపొట్టుతో 24 గంటలూ కొలిమిలాగమండే బొయ్యి గోడలోకే పొదిగినట్టుంటుంది. రోజులో ఎప్పుడు కావలసివచ్చినా అందులో నీళ్ళు మరుగుతూంటాయి. పక్క స్నానాల గది. తెల్లారగానే పదిపన్నెండు బిందెల నీళ్ళు మేడమీదకి మోసేవాడు. ఎడయేసరికి ఫిల్టరు కాఫీ చేతి కందించేవాడు. టొమాటో, మిరపకాయలు కరివేపాకు, నిమ్మకాయ వేసి కమ్మగా ఉప్మా. ఒంటిగంటకి అతి నీటుగా పేర్చి యిచ్చిన క్యారేజీ. సాయంత్రం యింటికి వచ్చేసరికి కాఫీ సిద్ధంగా వుండేది. నాకు రాతపని వుంటుందని తెలిసి రాతకి ఏకాంతం కావాలని తెలిసి సాయంకాలం డాబామీద వెళ్ళి కూర్చునేవాడు రాత్రి భోజనం కాగానే తప్పనిసరిగా ఏదో ఒక పండు ముక్కలు పళ్ళెంలో అద్దంగా పెట్టేవాడు.

క్రమంగా త్రివేంద్రం జీవితంమీద భయం తగ్గి వాతావరణంమీద వ్యామోహం పెరిగి, అక్కడ గడపగలిగినందుకు సంతోషం కలిగించాడు ఒక శనివారం నాడు యిద్దరం బస్సులో శుచీంద్రం. నాగర్‌కోయిల్ వెళ్ళాం. కోవలం దగ్గర సూర్యాస్తమయం చూపించాడు. పెద్ద మనిషిలాగ నిలకడగా, నిశ్చలంగా నిలిచి వున్న నీలపు ముఖమల్ తివాసీ వెనక్కి

ఎర్రటి మాంసపుముద మెల్లగా జారిపోవడం గుండెల్ని జలదరింపజేసే అంగమయిన అనుభవం. కన్యాకుమారి తీసుకెళ్ళాడు. మూడు సముద్రాల కలయిక. వివేకానంద మెమోరియల్, అమ్మవారి ఆలయం. ఉదయం. సూర్యోదయం అక్కడ సాయంత్రం అస్తమయం. దీనికంతటికీ వెనక పార్వతీశం సౌహార్ద్రం ఊహించుకొని తన్మయుడినయాను ఆయన నాకు చేసే సేవలో ఒక ఉత్సాహం, భక్తిలాంటిదేదో కనిపించింది. నాకు ఉపయోగపడగలిగినందుకే ఆయన ఆనందపడేవాడు. ఈ సమయానికి ఎప్పుడయినా నా ఉద్యోగరీత్యా ఏదయినా ప్రతిఫలం కోరుతాడా అని సందేహపడిన సందర్భాలు లేకపోలేదు. డబ్బు యివ్వబోతే కంటతడిపెట్టుకున్నాడు. రెండు నెలలు అయేనాటికి ఆ యింటినీ, అతని వంటనీ, అతన్ని వదిలి రాలేకపోయాను. త్రివేంద్రం జీవితం అతి సాధారణమయిన విషయంలాగ, దాన్ని వదిలి రావటం అతి బాధాకరమయిన సంఘటనలాగ విలవిలలాడిపోయాను. మెయిల్

ఎక్కువసేపు ఉండగా పార్వతీశం నా రెండు చేతులూ పట్టుకుని.

"బ్రహ్మచారిని చేస్తారూ? మీరు హాయిగా బ్రతకడం అలవాటుపడ్డవారు. ఏం యిబ్బందులు పడ్డారో" అనబోతే నోరుమూశాను. "ఈ ఆతిథ్యం నా జీవితంలో మరిచిపోలేను పార్వతీశంగారూ. మీ అన్నగారి ఉపకారాన్ని మరిపించారు. ఏదో పీడకలలాగ సాగవలసిన ఈ రెండు నెలలూ మరపురానివి చేశారు." అన్నాను. "ఎప్పుడు హైదరాబాదు వచ్చినా తప్పని సరిగా నాకు రాయాలి. నా కారులో స్వయంగా వచ్చి మిమ్మల్ని ఇంటికి తీసుకుపోతాను. నా అతిథిగా వుండాలి. నిజానికి ఎప్పుడయినా కాదు. నా కోసం ప్రత్యేకంగా వీలుచేసుకు రండి." అన్నాను.

"నేను చేసేది వ్యాపారం. ఇంకా స్థిర పడలేదు. స్థిరపడ్డాక అలాగే" అన్నాడు పార్వతీశం నవ్వుతూ.

రైలు కదిలింది. ఏ ప్రయోజనం ఆశించని మంచి మిత్రుడు క్రమంగా కళ్ళ ముందునుంచి మాయమయ్యాడు.

తర్వాత ఒక్కసారి నాకు ఉత్తరం రాస్తూ నేను వాళ్ళింట్లో నా కలం మరిచి పోయానంటూ ఓ మిత్రుడికిచ్చి దాన్ని పంపించాడు. థాంక్స్ చెప్తూ ఉత్తరం రాయాలనుకొంటూ మరిచిపోయాను కృష్ణ మోహన్‌కి పెళ్ళని చాలా నెలల తర్వాత శుభలేఖ వచ్చింది. కాన్పూరులోనే ఎవరో అమ్మాయిని పెళ్ళి చేసుకున్నాడట. అతని మీద ఆ కుటుంబం పెటుకున్న ఆశలు పార్వతీశం చెప్పాడు. కొద్దిగా బహుశా రెండు క్షణాలు- ఆ యింటి గురించి ఆలోచించి వుంటాను. ఏదో క్యాంపుకి వెళూ పెళ్ళినాడు గ్రీటింగ్స్ పంపమని మా ఆవిడకి చెప్పివెళ్ళాను. మా ఆవిడ పంపడం మరిచిపోయింది. తర్వాత నేను అడగడమూ మరిచిపోయాను. మా నాన్నగారి అనారోగ్యం సమయంలో కృష్ణమోహన్ ఆదుకోవడంలాంటిదే ప్రతిపేంద్రడం బాధలో పార్వతీశం కనిపించడం. ఆ అవసరం తీరగానే పదేపదే గుర్తుచేసుకొనే అవకాశం లేకపోయింది.

మరో సంవత్సరన్నరకి అనుకుంటాను-ఓ రోజు ఉదయం అయిదు గంటలకి యింట్లో ఫోను మోగింది. మా పెద్దాడు ఫోను తీసి "ఎవరో పార్వతీశంట భార్యతో కలసి వచ్చాడట. సికింద్రాబాద్ స్టేషనునుంచి ఫోను చేస్తున్నాడు. నీకు తెలుసుట" అన్నాడు. వెంటనే పేపరు గురించి తెలుసుకుని అవస్థ పడ్డాను. నరాలు కొరికేసే చలిలో దుప్పటి తొలగించి తియ్యడానికే చాలా హింసననుభవించాను. తీరా పార్వతీశాన్ని కలుసుకోవాలంటే కనీసం అయిదారు మైళ్ళు కారు నడుపుకువెళ్ళాలి. తెల్లారితే డైరెక్టర్ల మీటింగ్. మర్నాడు మార్కెట్ సర్వే. భార్యతో అంటున్నాడు. ఈమధ్య పెళ్ళయిందేమో కొత్తపెళ్ళాన్ని వెంట పెట్టుకు వచ్చాడంటే ఊరంతా తిప్పకపోతే బాగుండదు. డ్రైవరు లేడు. కారులో చార్మినార్. గోల్కొండకోట. ఉస్మాన్‌సాగర్-భయమేసింది. డబ్బుకాదుకాని ఈ సమయంలో టైం లేదు. ఆయాసం అనుభవించలేను. ముఖ్యంగా ఈ దుప్పటి తొలగించి చలిలో కారు నడపలేను. "ఊళ్ళో లేనని చెప్పేసెయ్. రాజమండ్రి క్యాంపుకివెళ్ళానని చెప్పు" అన్నాను అబ్బాయితో బద్ధకంగా.

పార్వతీశం కాసేపు అబ్బాయితో మాట్లాడాడు. ఫోను పెట్టేశాడు. నాకు శుభలేఖ పంపాడట అందలేదు. హైదరాబాదు భార్యతో కలిసివస్తున్నట్టు ఉత్తరం రాశాడట. అదీ అందలేదు. ఎందుకని? అడ్రసు "పాడిగూడా"కి బదులు "కావేరీ గూడెం" అని ప్రతీసారీ రాసినట్టు తర్వాత అర్థమయింది ఏమయినా ఆ క్షణంలో పార్వతీశాన్ని వదిలించుకున్నందుకు నిట్టూర్చాను. తెల్లవారగానే ఆ విషయం మరిచిపోయాను. డైరెక్టర్లు చాలా హుషారయిన వాళ్ళు. కంపెని వ్యవహారాలు పరిశీలించి ఊరంతా చూస్తున్నారు. అభిమానంతో పార్వతీశానికి చెయ్యడానికి మొరాయించిన పని డైరెక్టర విషయంలో చెయ్యకతప్పలేదు. రాత్రివరకు తిరిగి బేగంపేటలో వాళ్ళని ప్లేన్ ఎక్కించాను.

మరి నాలుగయిదేళ్ళకి అనుకుంటాను నేను కంపెనీ డైరెక్టరుగా ప్రమోట్ అయి లక్నో వెళ్ళాను. అక్కడికి వెళ్ళిన ఆరు మాసాలకి ఢిల్లీ ట్రెయినింగ్‌కి వెళ్ళాల్సివచ్చింది. మాకు ఢిల్లీలో ట్రెయినింగ్ హాస్టల్ లేదు. అయితే కంపెనీ సెక్రటరీకి ఉత్తరంరాసి స్టేషనులో కలుసుకోమని చెప్పి టెలిగ్రాం యిచ్చాను.

స్టేషన్లో చిరునవ్వుతో పలకరించాడు సెక్రటరీ. టాక్సీలో అడిగాను- ఏ హోటల్‌లో రూం ఏర్పాటు చేశారని.

నిర్ఘాంతపోయి "అదేమిటి సార్. మద్రాసీ బాబుగారు మీ బంధువులట ఇంటికి తీసుకు వచ్చెయ్యమన్నారు." అన్నాడు. నేను తెల్లబోయాను.

"ఎవరీ మద్రాసీబాబు?" అన్నాను.

అతనూ తికమకపడ్డాడు. లావుగా,

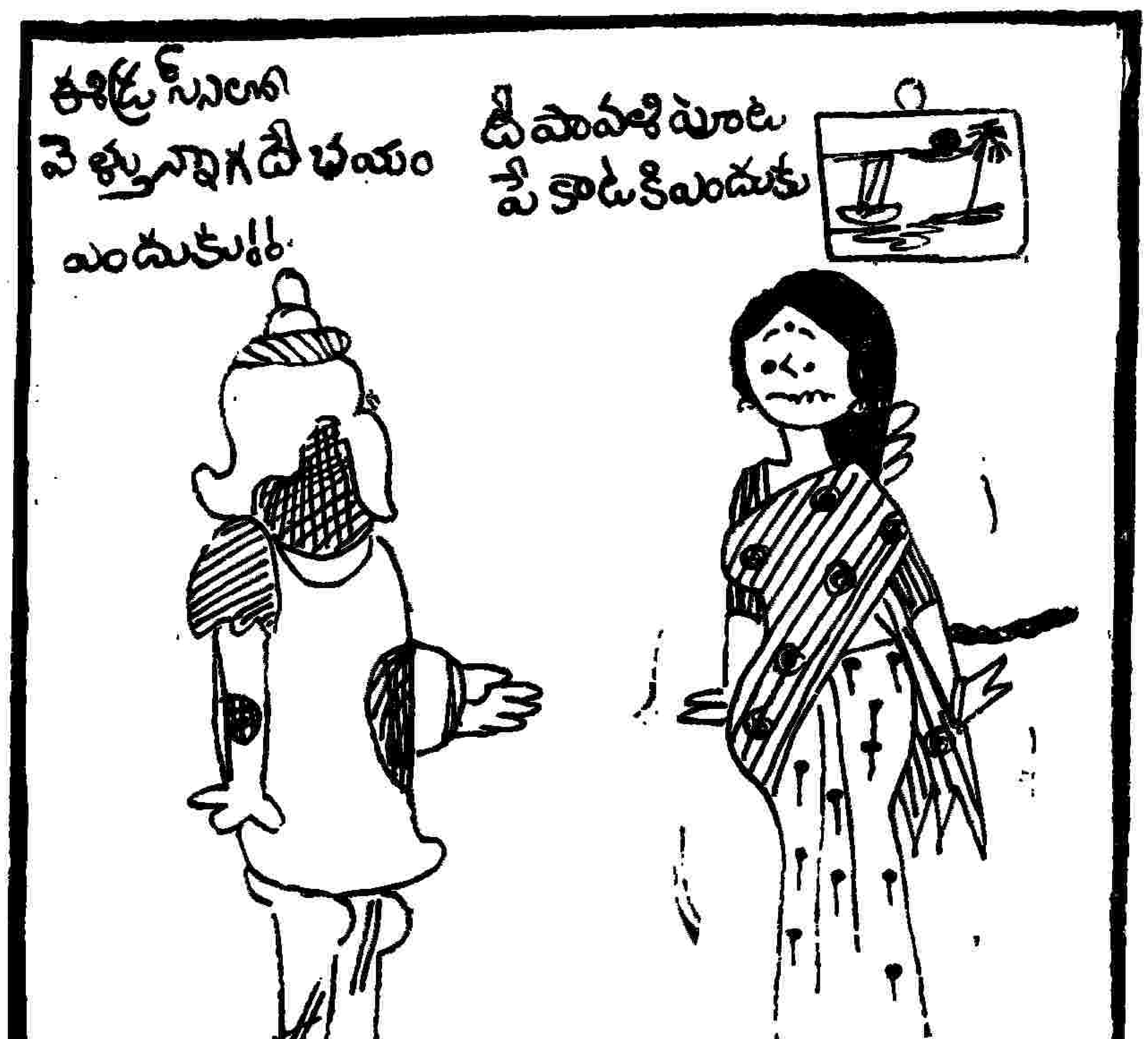

ముఖ సౌందర్యమునకు
జ్యోతి
ఫేసు పౌడరు
వాడండి
మొటిమలను పోగొట్టి ముఖమునకు అందమునిచ్చు ఏకైక సాధనం
గమనిక
డూప్లికేట్స్ వస్తున్నవి
జాగ్రత్త
ఏకైక డిస్ట్రిబ్యూటర్స్:
జ్యోతి
డిస్ట్రిబ్యూటింగ్ ఏజన్సీస్
గంటాలమ్మగుడి వద్ద
రాజమండ్రి
GEETHA'S RJY.

తెల్లగా, బట్టతల ఏ విధంగానూ నా అనుభవంలో, జీవితంలో అలాంటి మనిషి తటస్థపడిన గుర్తుకలగలేదు. ఏంచెయ్యాలో అర్థం కావేదు. ఎవరీ బంధువు?

టాక్సీ ఆగగానే గుమ్మంలోనే పీలగా వున్న ఆమె నవ్వుతూ నన్ను యింట్లోకి ఆహ్వానించింది. ముఖమంతా నవ్వు చేసుకొని "రండి బాబాయిగారూ" అంటూ నా సూట్‌కేసు అందుకొంది.

"అలాంటి బంధువులెవరూ నాకు లేరయ్యా" అని సెక్రటరీతో టాక్సీలో అన్నాను. ఇప్పుడతను నన్ను జాలిగా చూశాడు. "ఇంత మంచి బంధువుల్ని లేరని ఎలా అన్నావురా మూర్ఖుడా!" అన్నట్లు.

కాళ్ళుకడుక్కోడానికి నీళ్ళిచ్చి వేడివేడి కాఫీ చేతికందించింది.

"మీ ఆయన ఏం చేస్తారమ్మాయ్" అన్నానుకానేపటికి మాటతెచ్చుకుని మరీ 'మీ ఆయన పేరేమిటి?'అని అడిగితే చిన్నబుచ్చినట్టవుతుందని. "ప్లాస్టిక్ బొమ్మలు హోల్‌సేల్ వ్యాపారముండి. ఎవరో పార్టీలువచ్చారట!మధ్యాహ్నం భోజనానికి వచ్చేస్తామన్నారు. ఆయనకోసం మీరు ఎదురు చూడనక్కరలేదు, వడ్డించమంటే వడ్డించేస్తాను" అంది.

వాళ్ళకి పిల్లలు వున్నట్టు లేదు. మధ్యాహ్నం ఎవరిని చూడబోతున్నానో అర్థంకాకుండా రెండుగంటలుపాత రీడర్స్ డైజెస్టులు తిప్పుతూ గడిపాను.

ఒకటిన్నరకు దిగాడు పార్వతీశం. చూసి ఆశ్చర్యపోయాను. బాగా వొళ్ళుచేసి ఎర్రగా, మగ్గిన జామపండులాగ వున్నాడు పార్వతీశం. తల చాలాభాగం బట్టతల అయిపోయింది. కిళ్ళీ అలవాటు చేశాడు. పెదాలు ఆడపిల్ల పెదాలకన్న ఎర్రగా వున్నాయి. కళ్ళజోడు కూడా వచ్చింది. హఠాత్తుగా బజార్లో కనిపించి "మేష్టారూ" అంటే గుర్తుపట్టలేక తికమకపడి పోయేవాడిని.

"ఏం సార్! బాగున్నారా! మీకోగొప్ప సర్‌ప్రైజ్ యిద్దామనుకున్నాను. మొదట మా ఆవిడ పరిచయం. సుబ్బులు — ఊరు గంగలకుర్రు. నేనిక్కడే మద్రాసీ బాబు కింద లెక్క. మీరొస్తారని మొన్ననే తెలిసింది. మీ ఆఫీసులో కారు డ్రైవరు ఈ ఫ్లాట్ 'బర్సాతీ'లో వుంటున్నాడు. వెల్‌కమ్ టు రాజధాని. ఢిల్లీ రావడం ఇదే మొదటిసారా?"

జైల్లోంచి విడుదలైన ఖైదీ, మొదటి ఆట విడుపులాగ వుంది జీవితం అతనికి. జీవితంలో నిలకడనీ నిండుదనాన్ని సాధించుకున్న మనిషిలాగ కనిపించాడు. చేసే వ్యాపారం కూడా చాలా చక్కగా సాగుతున్నట్టుంది. ఖరీదయిన బట్టల్లో వున్నాడు. ఇంటి ముందు బులెట్.

"మీరెన్ని రోజులుంటారో ముందు చెప్పండి."

"మూడు రోజులు," అన్నాను.

"గుడ్. ఆఖరి రోజు నాదే. పొద్దుటే బయులుదేరి ఛండీఘడ్ వెళ్తాం. అక్కడ నుంచి పింజోర్ గార్డెన్స్. కారు ఏర్పాటు చేసేశాను. ఈ రెండు రోజుల్లో సాయంకాలం చిల్లర విహార యాత్ర. కుతుబ్ మీనార్, జంతర్ మంతర్, టలక్ టోరా గార్డెన్స్, పార్లమెంట్ హౌస్. తాజ్ మేరియా. అశోక-అన్నీ."

సుబ్బులు నాకు స్వయానా బాబాయి

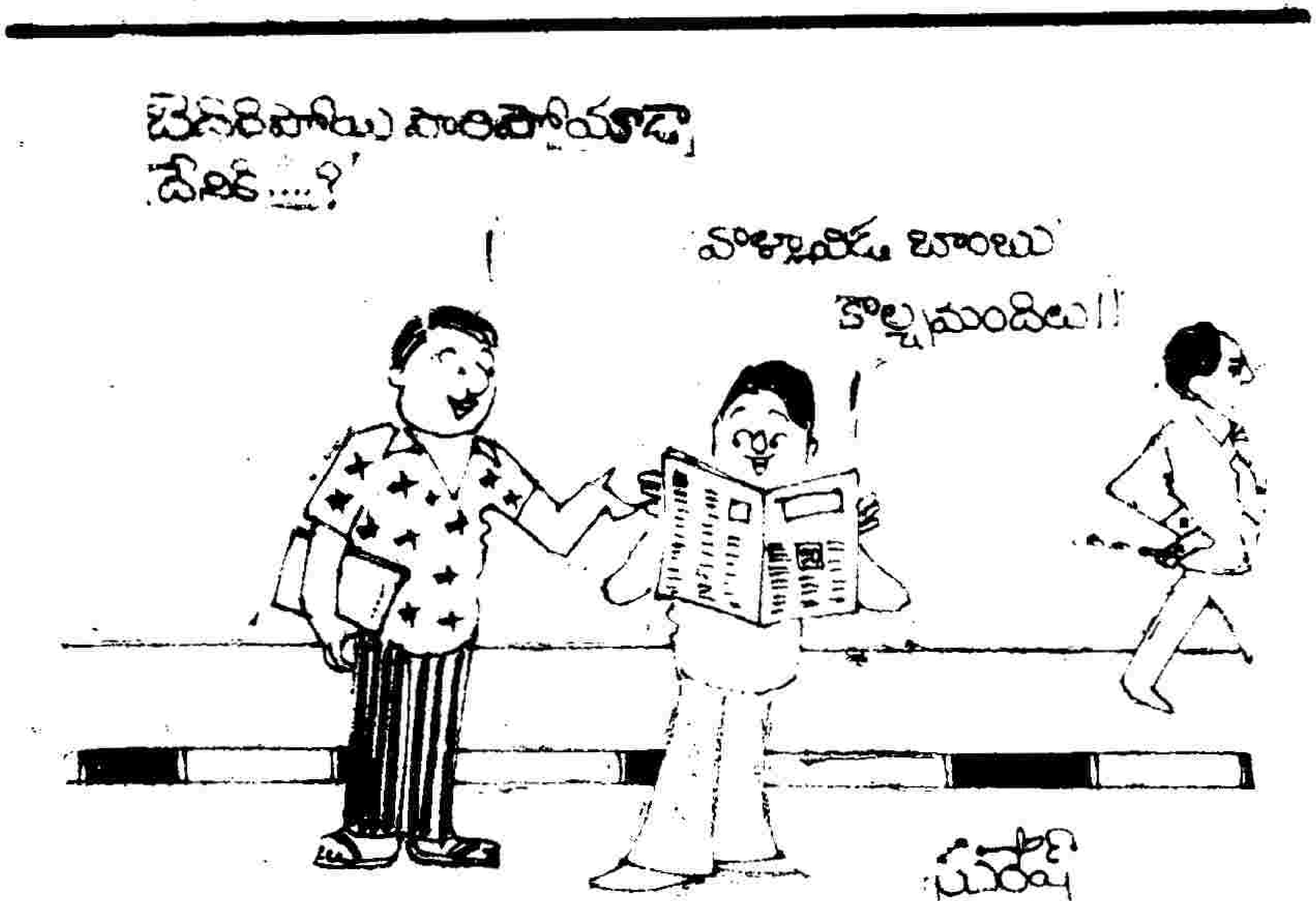

ఫోటో : వి. సాన్. మూర్తి, విజయవాడ-1.

ఫ్లాష్ వలయం!

కన్నా ఎక్కువ సేవలు చేసింది. భక్తితో నా అవసరాలన్నీ చూసి పెట్టింది. దాదాపు నా కాళ్ళ దగ్గర కూర్చుని భోజనం వడ్డించింది. ఇంక పార్వతీశం ఢిల్లీలో నన్ను నేలమీద నడవ నివ్వలేదు రెండు రోజులు నాతోనే వున్నాడు. టాక్సీ మాట్లాడి అందులో తిప్పాడు.

"మరి మీ వ్యాపారం" అన్నాను

"పరవాలేదు వ్యాపారం నేను చేసేది. రెండు రోజుల్లో ఏం నష్టపోను. మీలాంటి వాళ్ళు మళ్ళీ మళ్ళీ వస్తారా? మీరొస్తున్నారంటే మా వాళ్లు చిన్న సన్మానం కూడా ఏర్పాటు చేశారు అది రేపు" అన్నాడు

ఈ రెండురోజులూ నేనెందుకో సిగ్గుతో తెలిని బాధతోకుంచించుకుపోయాను ఇంత మంచి మనిషిని యిన్నేళ్ళు ఎలా మరిచిపోయాను? ఈ మంచితనం తాకిడి యిది రెండోసారి. అంతకు మించి హైదరాబాదు రమ్మని స్వయంగా ఆహ్వానించిన నేను, వచ్చి ఫోన్ చేసిన అతనికి అబద్ధం చెప్పి వదిలించుకున్నాను.

ఛండీఘడ్‌దాకా ప్రయాణం మరపురానిది. కారంతా ఆపిల్ పళ్ళు, బిస్కట్ పాకెట్లు, వేడినీళ్ళ ఫ్లాస్కు, ఇన్‌స్టెంటు కాఫీ టిన్ను. ముందుసీట్లో నేను, వెనక అతనూ, భార్య. సాయంకాలానికి హృదయం చూసిన దృశ్యాలతో వికసించింది. కాని మరో విధంగా ఆయన ఔదార్యానికి నా సంకుచితత్వాన్ని పోల్చుకుని ఖిన్నమూ అయింది.

వెళ్ళేరోజున కొత్త బట్టలు పెట్టి యిద్దరూ నా కాళ్ళకి నమస్కారంచేశారు. "త్వరలో కొడుకు పుట్టాలని దీవించండి సార్" అని మనస్ఫూర్తిగా నమస్కారం చేశారు. నాకు ఆర్ద్రతతో కళ్ళనీళ్ళు తిరిగాయి.

రైల్లో కూర్చున్నాక యింక ఆగలేకపోయాను! "పార్వతీశంగారూ! మీకు ద్రోహం చేశాను. అన్యాయం చేశాను. మిమ్మల్ని మోసం చేశాను" అన్నాను.

"ఏమిటి సార్ ;" అన్నాడు సిగరెట్టు వెలిగించుకుంటూ.

"ఆ రోజు మీరు హైదరాబాదు కు ఆవిడతో వచ్చినరోజు నేను అక్కడేవున్నాను. మీకు అబద్ధం చెప్పించాను" అన్నాను.

పార్వతీశం సిగరెట్టు దమ్ము గట్టిగా పీల్చి ఎటో చూస్తూ అన్నాడు "నాకు తెలుసు సార్."

ఉలిక్కిపడ్డాను. "ఎలా?"

"ఆ రోజు టాక్సీలో నేనూ, సుబ్బులూ వూరంతా తిరిగాం. ఒకటి రెండు చోట్ల మీరు ఎవరో పెద్ద మనుషులతో చార్మినార్ దగ్గర, పబ్లిక్ గార్డెన్స్ దగ్గర కనిపించారు. మిమ్మల్ని దూరం నుంచి మా ఆవిడకి చూపించాను. అందుకనే మొన్న మిమ్మల్ని సుళువుగా గురుపట్టింది. ఆ రోజు—మైగాడ్—మీకు కనిపించకుండా ఎంత జాగ్రత్తపడానో, మీకు కనిపిస్తే మీరు చిన్నబుచ్చుకుంటారని నా బాధ. నమ్మరు కారా? మళ్ళీ మీ కంటబడతానేమోనని, మధ్యాహ్నానికే మేం హోటల్ రూంకి వచ్చేశాం."

నేను మరీ కీటకంలాగ, పిపీలికలాగ అయిపోయాను. నోట మాట రాలేదు. నేను పరీక్షణం కుంచించుకుపోతున్నానని పార్వతీశం కనిపెట్టాడు. ఆ యిబ్బంది కూడా కలిగించకూడదని తనే కల్పించుకొని మాటాడాడు. నవ్వాడు తేలికగా, నిండుగా, నిశ్చలంగా.

"సార్ మీరు మా అన్నయ్యకి మిత్రులు. నాకూ మిత్రులనుకొన్నాను, మిమ్మల్ని ఆహ్వానించాను. ఆతిథ్యం యిచ్చాను. అందులో నాకు ఆనందం వుంది. తృప్తివుంది కాని. నేను మీ మిత్రుడినని మీరనుకోవలసిన అవసరం ఏముంది సార్. అనుకోవాలని నేననుకోవడంలేదు, ఆశించడంలేదు."

రైలు కూత కూసింది ఈ సారి హైదరాబాదు వచ్చినప్పుడు ఉత్తరం రాయమని అడిగే హక్కు నేను పోగొట్టుకున్నాను అడిగినా రాయడనీ, వచ్చినా ఫోన్ చెయ్యడనీ తెలుసు. రైలుకదిలింది. నవ్వుతున్న అతని ముఖం క్షణంలో దూరమయింది.

రైలు నడుస్తూంటుంది దారిలో చెట్లు మనల్ని దాటుకుపోతూంటాయి. కొన్ని చెట్లుఅందంగా, నిండుగా గంభీరంగా, కనిపిస్తాయి. వాటి జ్ఞాపకం, ఆ అనుభూతి, స్పృహ మనల్ని క్షణంలో తాకి గుర్తించుకొనేలోగా అలా వెనక్కి జారిపోతాయి.